

LAUSUNTO LOMAPALKKAVELAN KIRJAAMISESTA TILINPÄÄTÖKSEEN

1. Lausuntopyyntö

Kunta-alan uudet vuosilomamääräykset tulivat voimaan 1.4.1999. Vuosilomat annetaan uusien määräysten mukaan ensimmäisen kerran lomavuonna 2000. Uudistus koskee kaikkia muita kunta-alan henkilöstöryhmiä paitsi opettajia.

Vuosiloman pituus säilyy pääasiassa ennallaan. Talvilomapidennykset sisältyvät lomaan. Loma ansaitaan ja pidetään työpäivinä. Lomaraha on 4-6 % heinäkuun varsinaisesta kuukausipalkasta, jokaiselta täydeltä lomanmääräytymiskuukaudelta. Lomakorvaus maksetaan jakamalla lomakorvauksen laskemisajankohdan varsinainen kuukausipalkka luvulla 20,83 ja kertomalla se pitämättömien vuosilomapäivien lukumäärällä siten kuin KVTES:n 5 §:ssä on säännelty.

Suomen Kuntaliitto pyytää kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausuntoa siitä, miten muuttuneiden vuosilomamääräysten mukainen lomapalkkavelka merkitään tilinpäätökseen. Lausunnossa pyydetään erityisesti ottamaan kantaa siihen, onko hyvän kirjanpitoavan mukaista laskea tilinpäätökseen uusien vuosilomamääräysten mukainen lomapalkkavelka:

- käyttämällä lomapalkkavelan laskennassa Kunnallisen työmarkkinalaitoksen yleiskirjeen 4/1999 liitteen 1, 5 §:n mukaista A-taulukkoa vai pitäisikö laskennassa käyttää B-taulukkoa. Taulukkoa B käytetään mm. silloin, kun kysymyksessä on lomakorvaus. Lomakorvaus on se markkamäärä, jonka kunta on sitoutunut maksamaan viranhaltijalle/työntekijälle palvelussuhteen päättyessä.
- käyttämällä kuukausipalkkasumman jakajana lukua 20,83 (kaavamaista laskentatapaa sovellettaessa).

Lisäksi pyydetään ottamaan kantaa siihen, miten lomapalkkavelka lasketaan vuoden 1999 tilinpäätöksessä, kun sovellettavaksi tulevat sekä vanha että uusi vuosilomajärjestelmä.

2. Lausunnon perustelut

*Kirjanpitolaki (1336/30.12.1997) 4:6 §
Kirjanpitolautakunnan lausunnot 1986/847 ja 1991/1168*

Kirjanpitolain (1336/30.12.1997) 4 luvun 6 §:n mukaan siirtovelkoja ovat sellaiset suoriteperusteisesti tai suoriteperustetta vastaavalla tavalla toteutuneet menot, joista ei ole suoritettu maksua, jollei niitä ole merkittävä ostovelkoihin. Kirjanpitolaissa (655/10.8.1973) ei ole vastaavaa määritelmää, mutta käsiteltävänä olevan asian osalta säännösten sisältö ei ole muuttunut.

Kirjanpitolautakunnan lausuntojen 1986/847 ja 1991/1168 mukaan lomapalkat ja niihin liittyvät sosiaalimenot on käsiteltävä kirjanpidossa suoriteperusteisesti, jolloin ne on kohdistettava sille tilikaudelle, jolle vapaapäivien perustana olevat työpalkat ja henkilösivukulut merkitään.

Virka- ja työehtosopimus kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen 1998-1999 vuosilomamääräysten muuttamisesta (Kunnallisen työmarkkinalaitoksen yleiskirje 4/1999), IV luku

Virka- ja työehtosopimuksen uudet määräykset tulivat voimaan 1.4.1999 siten, että vuosilomaa ansaitaan 1.4.1999 lukien uuden järjestelmän mukaisesti. 31.3.1999 mennessä ansaittuun lomaan, lomakorvaukseen ja lomarahaan sovelletaan vanhoja vuosilomamääräyksiä (KVTES 1998-1999 alkuperäisessä muodossaan). Vuosiloma annetaan uusien määräysten mukaan ensimmäisen kerran lomavuonna 2000. Lomapalkkajakson näkökulmasta uusien määräysten mukaisia lomiamia on kertynyt 1.4.-31.12.1999 ja vanhojen määräysten mukaisia lomiamia on vielä pitämättä 31.12.1999 jälkeen vuoden 2000 puolella.

Loma ansaitaan työpäivinä eikä arkipäivinä kuten aikaisemmin. Lomien tosiasiallinen pituus on käytännöllisesti katsottuna ennallaan. Vuosilomien vanhat ns. talvilomapidennyspäivät on nyt sisällytetty suoraan IV luvun 5 §:n 3 momentin taulukosta A ilmeneviin vuosilomapäiviin. Pääsääntöisesti käytetään A-taulukkoa, mutta vuosiloman pituus määräytyy 2 momentin mukaisesti B-taulukon mukaisesti mm. loma-korvauksissa. Taulukossa B loman pituus on lyhyempi eli niihin ei sisälly vanhaa talvilomapidennystä vastaavaa osuutta. Lomakorvaus lasketaan jakamalla lomakorvauksen laskemisajankohdan varsinainen kuukausipalkka luvulla 20,83 ja kertomalla se pitämättömien vuosilomapäivien lukumäärällä (taulukko B).

Em. virka- ja työehtosopimuksen IV luvun 12 §:n 1 momentin mukaan lomarahana on vuosilomaoikeudesta riippuen 4-6 % pääsääntöisesti lomanmääräytymisvuotta seuraavan heinäkuun varsinaisesta kuukausipalkasta. Poikkeuksista on tarkemmin määrätty em. pykälän 2-4 momenteissa.

IV luvun 5 §:n 6 momentin mukaan vuosiloma annetaan työnantajan määräämänä aikana siten, että lomavuoden lomakauteen (2.5.-30.9.) sijoitetaan vähintään 65 prosenttia lomanmääräytymisvuodelta ansaitun loman kokonaismäärästä ja loput lomakauden jälkeen, ellei työtehtävien kausiluonteisuudesta muuta johdu tai ellei viranhaltijan/työntekijän kanssa toisin sovita. Kyseisen pykälän soveltamisohjeessa suositellaan

vähintään 23 työpäivän pituisesta lomasta annettavaksi osa talvilomana varsinaisen lomakauden ulkopuolella.

Kuntajaoston lausunto 23/1998

Aikaisempiin vuosilomamääräyksiin perustuen kuntajaosto on antanut lausunnon 23/26.1.1998 lomapalkkavelan kirjaamisesta tilinpäätökseen. Sen mukaan kaikki tilinpäätöshetkellä maksamatta olevat loma-ajan palkat ja niihin liittyvät sosiaalimenot mukaan lukien myös lomapalkat, jotka ovat kertyneet kulumassa olevaa lomanmääräytymisvuotta edeltävänä lomanmääräytymisvuotena (ns. talvilomapäivät). Pidentetyn loma-ajan mukaisia palkkoja ja niihin liittyviä sosiaalimenoja ei merkitä kirjanpitoon. Perustelujen mukaan kirjaamatta jättäminen koskee myös pidennyspäivien osalta aiheutuvia sijaisten palkkoja yms. menoja.

Talvilomapäivien osalta loma-ajan palkaksi lasketaan myös ne vuosilomapäivät, jotka pidetään vasta tilinpäätöksen jälkeen ja jotka ovat kertyneet kulumassa olevaa lomanmääräytymisvuotta edeltävänä lomanmääräytymisvuotena ja aiheutuvat siten vapaa-päivien perustana olevista työpalkoista.

Lausunnossa on esitetty kaksi laskentatapaa, joiden mukaisesti lomapalkkavelka voidaan laskea. Mikäli käytettävä palkanlaskentajärjestelmä mahdollistaa lomapalkkavelan laskennan henkilöittäin ottaen huomioon sekä henkilön palkan että hänen käyttämättömät lomapäivänsä, tulee lomapalkkavelka lasketuksi karkealla tasolla. Hyvän kirjanpitotavan mukaisena olennaisuuden periaate huomioiden pidetään myös kaavamaisista lomapalkkavelan laskentaa, jossa velka lasketaan kaavamaisesti koko kuukausipalkkasumman ja keskimääräisesti käyttämättömien lomapäivien mukaan. Lomapalkan lisäksi velaksi kirjataan lomapalkkaan liittyvä lomarahoikeus sekä palkkaan liittyvät eläke- ja sosiaalivakuutusmaksut, jotka voidaan kirjata velaksi kaavamaisen laskennan perusteella.

Kuntajaoston kannanotto

Aikaisemman lausunnon kanssa likimäärin yhdenmukainen menettely on käyttää lomapalkkavelan laskennassa taulukon B mukaisia kertyneitä lomapäiviä, joita käytetään lomakorvauksen maksamisessa. Näin saadaan se lomapalkkavelan määrä, jonka kunta joutuisi tilinpäätöshetkellä kerralla maksamaan. Kuukausipalkan jakajana käytetään lukua 20,83. Lomapalkkavelka vuosiloman osalta voidaan laskea: Kuukausipalkka/ 20,83 * pitämättömien lomapäivien määrä taulukosta B.

Hyvän kirjanpitotavan mukaisena olennaisuuden periaate huomioiden pidetään myös kaavamaisista lomapalkkavelan laskentaa, jossa velka lasketaan kaavamaisesti koko kuukausipalkkasumman ja keskimääräisesti pitämättömien lomapäivien mukaan taulukosta B laskettuna. Kuukausipalkkasumman jakajana käytetään 20,83

Lomarahan osuus lomapalkkavelasta voidaan laskea: Arvioitu heinäkuun palkka * henkilön lomarahaoikeus 4-6 % * 9. Jaksotettavaan lomapalkkavelkaan lasketaan myös palkan mukaan määräytyvät sosiaalikulut.

Tällä tavalla laskettuna lomapalkkavelaksi sosiaalikuluneen saadaan määrä, joka kunnalle tai kuntayhtymälle aiheutuisi menona, mikäli lomapalkkavelka tulisi kerralla tilinpäätöspäivänä maksettavaksi.

3. Kuntajaoston lausunto

Kuluksi ja siirtovelaksi kirjataan se määrä, joka kunnalle aiheutuisi menona, mikäli lomapalkkavelka tulisi kerralla tilinpäätöspäivänä maksettavaksi, mukaan lukien lomapalkkavelka, joka on kertynyt kulumassa olevaa lomanmääräytymisvuotta edeltävänä lomanmääräytymisvuotena sekä säästövapaat.

Lomapalkkavelka voidaan laskea joko henkilöittäin tai laskennallista menettelyä käyttäen kuukausipalkkasummaa ja keskimääräistä pitämättömien lomapäivien lukumäärää lomakorvauksen laskemisessa käytettävän taulukon mukaan laskettuna.

Vuoden 1999 tilinpäätöksessä kulumassa olevaa lomanmääräytymisvuotta edeltävältä lomanmääräytymisvuodelta pitämättä olevien lomien lomapalkkavelan laskennassa noudatetaan kuntajaoston lausuntoa 23/26.1.1998.